

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

~ 1 ~

**Joseph Carl Rubrecht (Frandsen)
alias
Jeremias Rafael Frandsen**

21.5.1839 – 26.9.1919

Min Historie om min oldefar

4.8.2021
Steen Frandsen

Min oldefar kom til verden som "uægte". Det var man dengang, hvis ens forældre ikke var gift med hinanden. Han trådte uvelkommen ind i livet og blev bortadopteret. Som ung blev han soldat og som løjtnant alvorligt såret i krigen i 1864. Senere landmand og familiefader. Forlod pludselig familien i 1893 og udvandrede til Amerika. Kul og brændehandler i Chicago, forsikringsagent, ejendomshandler, bladudgiver, journalist og redaktør i Racine, Wisconsin, USA.

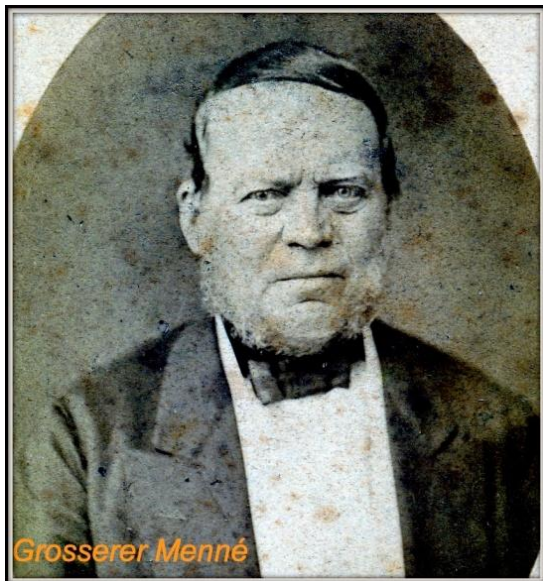
Jeg har altid været fascineret af hans historie, men kun kendt den i grove træk gennem anekdotiske fortællinger. Ved at følge hans spor har jeg fået bekræftet mange af familiehistorierne og fundet nye fortællinger.

I 2012 skrev jeg min historie om ham, men nye oplysninger dukker frem og præsenterer sig, hvilket har nødvendiggjort et 2. oplag. Det drejer sig især om årsagerne til familiens opløsning i 1893 og "flugten til Amerika". Samtidig har jeg benyttet lejligheden til at indskrive hans hustru Emma Ottilie Reimers og deres børn i historien.

Min fortælling er ikke et seriøst slægtshistorisk værk. Jeg er ikke gået til bunds i alle kilder, og jeg har benytter mundtlig overlevering og andenhånds information. Jeg har vægtet den "gode historie", som jo altid kan fortælles om og om igen og vinkles på nye måder.

Joseph Carl Rubrecht blev født på Fødselsstiftelsen i København 21.maj 1839.

Moderen Jeanette Cathrine Warming var ugift. Faderen Joseph Menné var grosserer og bundtmagermester i København.

Carls far Bundtmagermester Joseph Menné
1804 - 1877 (18)

Carls mor Jeanette
Catherine Warming
født omkring 1812.
Hun må være
omkring 60 år på
fotoet (17)

Hovedprotokollen for Den Kgl. Fødsels og Plejestiftelse bekræfter Carl fødselsdag. 7 dage efter fødslen blev han døbt Joseph Carl Rubrecht og 9 dage gammel blev han "udtaget til egen forsørgelse" dvs. at han ikke kom under offentlig forsorg, ikke blev udleveret med understøttelse eller udsat til fremmede, ikke kom til Plejestiftelsen eller til Stiftelsens Forsorg (1), men at forældrene, familien eller andre private kræfter tog sig af ham. Det fremgår, at

moderen var ugift, men forældrenes navne nævnes ikke ej heller i Udsættelsesprotokollen (2). Tilsyneladende kunne forældre forblive anonyme, hvis de ikke lå det offentlige til last.

I pleje hos præstefamilien Frandsen

Vi kender ikke Carls historie fra fødslen til han kom i pleje i Smørumovre i Københavns Amt hos skolelærer og kirkesanger cand. theol. Hans Peter Frandsen (født 1813) og hustru Charlotte Gottholdine (født Plesner i 1811). Vi kender ikke tidspunktet for plejeanbringelsen, men det er sket mellem folketællingerne 1840 og 1845, formentlig mellem 1842 og 1845 (3). Folketællingen i 1845 registrerede ham som plejebarnet: Carl Rubrecht.

Den unge cand. theol. ventede på et præsteembede. I ventetiden tjente han til familiens opretholdelse som skolelærer, men lærerlønnen var elendig dengang. Langt ind i 1800-tallet bestod den af naturalier, fri bolig og en jordlod. Så sent som i 1870 lå landsbylæreres løn på niveau mellem en landarbejder og en byarbejder svarende til de lavest lønnede i befolkningen. Ifølge pjecen *"Til belysning af Landsbylærernes Vilkår"* fra 1870 tog mange landsbylærere derfor supplerende arbejde som *"kommissionær, vinkelskriver, udvandringsagent, adressesamler for tyske lotterier; mere stille naturer slår sig måske til kurvebinding, til kostebinding eller i et og andet håndværk, andre tager ligefrem daglønner-arbejde"* (4).

Hans Peter og Charlotte var barnløse efter flere års ægteskab. Plejebarnet Carl udfyldte derfor uden tvivl et tomrum i deres tilværelse, men medførte også et velkomment supplement til den elendige lærerløn

Carl flytter til Gjøl - Adoptiv søn eller fortsat plejebarn

I 1845 blev Hans Peter Frandsen præst i Gjøl ved Limfjorden lige vest for Ålborg. Carl steg i tilsyneladende i "hierarkiet", idet folketællingen i 1850 registrerede ham som søn i familien med efternavnet Frandsen. Men folketællingerne var ikke særligt præcise dengang. Den mere præcise kirkebog (5) fra Carls konfirmation i Tødsø i 1854 nævner, at han var plejesøn, og navnet Frandsen er anbragt i parentes. Carl har senere uden videre overtaget plejefamiliens efternavn. Det var der ingen særlige regler for dengang. Så i virkeligheden skulle hans korrekte efternavn – og dermed også mit – have været Rubrecht og ikke Frandsen.

I Gjøl kom der pludselig gang i fødslerne. Charlotte fødte 4 børn i hurtig rækkefølge: Charles Sofus senere justitsråd i Skibby på Sjælland, Holger Viggo senere pastor i Frørup på Fyn, Dagmar Magdalene og Arent Frandsen senere distriktslæge i Ørsted på Sjælland.

Drengene i Gjøl

Ser man på landkortet synes Gjøl isoleret; en lille flække langt væk fra alting. Men sådan var det ikke i Carls tid. Lige siden vikingetiden og antagelig lang tid før har Limfjorden været hovedfærdselsåre og grundlag for handel og kommunikation, og den anseelige kirke fra omkring 1150 med det lange romanske kirkeskib vidner om Gjøl som

et betydningsfyldt sted gennem historien. Carl har næppe været ensom her. Han kunne sejle de 12 kilometer til Ålborg på 1-2 timer for en gunstig vestenvind. Præstegården var fuld af liv. Folketællingen i 1850 viser foruden de mindre søskende én kostgænger på samme alder som Carl og 7 tjenestetyende. De mange folk tyder på et større præstegårds-landbrug.

Før de store inddæmninger under 1. verdenskrig var Gjøl et fiskeleje på en ø i Limfjorden. Folk levede både af landbrug og fiskeri. Det var bundgarn, ål og hen over sommeren sild. Fangsterne var gode. Livet var godt. Så godt, at en gruppe indremissionske fiskere fra Harboøre med familier slog sig ned i Gjøl med betydelige forviklinger til følge - et drama beskrevet af Hans Kirk i romanen "Fiskerne" fra 1928. Men det var længe efter Carls tid.

Ved lave Vejler (vejle = vadested) var øen adskilt fra fastlandet. Fladvandet mellem øen og fastlandet opfyldt af store sten med skove af star og siv havde i århundreder været et paradys for tusinder af vadefugle.

Årene i Gjøl må have været et eldorado for drengen Carl. Et univers af uendelige udfoldelsesmuligheder i naturen. I min frodige fantasi ser jeg Carl som en fordansket "Huckleberry Finn" på opdagelse i Limfjordens storslåede natur.

Foto: Måske har han sejlet i den nye klinkbyggede fiskejolle "Sjægten". Den blev indført af driftige købmænd i Ålborg omkring 1850 i forbindelse med anvendelse af snurrevod. Det var en hurtigsejler, som kunne sejle fra fiskerikontrollens kuttere, hvilket, hævder onde tunger, var grunden til dens store udbredelse især i Limfjorden.

Carl bliver voksen og rammes af livets alvor.

Hans Peter Frandsen fik nyt embede i 1853 i Tødsø, Thisted Amt på Mors. Her blev Carl konfirmeret året efter med biskoppens tilladelse og indskrevet i kirkebogen (5) som "*Joseph Carl Rubrecht (Frandsen)*" med parentes om Frandsen og den tilføjelse, at han var plejebarn. Han fik udtalelsen: meget gode kundskaber og opførsel.

Carl tog præliminæreksamen også i 1854. Vi ved ikke hvor. Nykøbing, Ålborg, Thisted? Ved folketællingen i 1855 var den næsten 16 årige Carl ikke længere hjemmeboende. Efter præliminæreksamen lærte han landvæsen; blev forvalter på et par herregårde (6), kom i 1861 på officersskole. Blev sekondløjtnant i 1862. I en alder af 24 år deltog han som løjtnant i den 2. slesvigske krig i 1864 (6) - 22 Regiment, 1 bataljon, 2 kompagni (8)

Krigen 1864

Historisk baggrund for Krigen

Slesvig var stridens kerne – området mellem Kongeåen i nord og Ejderen i syd. Gennem tiderne havde befolkningen i Slesvig ligesom andre befolkninger i Europa ikke følt et nationalt tilhørsforhold. Verden var inddelt i stater, ikke i nationer. Men efter Den Franske Revolution i 1789 og de revolutionære, liberale og demokratiske strømningers udbredelse i det fremvoksende borgerskab i Europa blev spørgsmålet om national identitet afgørende. De nationale ideer gjorde det efterhånden vanskeligt at opretholde det konstitutionelle grundlag for helstaten Danmark, idet denne både rummede dansk og tysk sprog og kultur. Over

halvdelen af befolkningen i Slesvig ønskede løsrivelse fra Danmark og en stærkere tilknytning til Holsten og det Tyske Forbund. Efter treårskrigen 1848-50 var der planer fra international side om at dele Slesvig. Set med danske og især med danske nationalliberale øjne var en sådan plan det rene blasfemi, som under ingen omstændigheder kunne komme på tale. Hele Slesvig skulle være dansk – om indbyggerne ville det eller ej.

Danmarks stejle holdning blev cementeret med vedtagelse i Rigsdagen af Novemberforfatningen (13. november 1863). Den gik ud på at udskille hertugdømmet Holsten fra Kongeriget Danmark og samtidig knytte hele Slesvig tættere til sig. Novemberforfatningen var et brud på internationale aftaler, og Danmark stod herefter internationalt helt alene i den aktuelle problematik. For den prøjsiske ministerpræsident Otto von Bismarck var dette brud på indgåede aftaler en kærkommen og legitim lejlighed til at erklære Danmark krig. Det gjorde han den 31. januar 1864 – Østrig gik med på prøjsernes side.

Danmark satsede på at bremse den tyske fremrykning ved Dannevirke, men hæren var dårligt forberedt. I en af de hårdeste vintre i landets historie bød man tusinder af danske soldater at

opholde sig under åben himmel – intet ly eller læ for det voldsomme vejr.

I mytologiens verden var Dannevirke uindtagelig, men i virkeligheden var der ikke soldater nok til at bemane den lange fæstningsvold.

Vådområderne omkring volden frøs til is i den stærke kulde, hvilket gjorde det muligt at omgå og omringe fæstningsanlægget med udslettelse af hele den danske

arme som mulig konsekvens. Militær-taktisk var det derfor genialt, da den danske

Natten mellem 2den og 3die Februar bag Dannevirke.

øverstbefalende General De Meza i hemmelighed beordrede Dannevirkestillingen rømmet natten mellem den 5. og 6. februar. Mange danskere så rømningen som forræderi.

Carl bliver såret

Carls 22. regiment ankom til Dannevirkestillingen omkring nytår 63/64 og var med i den udmattende tilbagetrækning fra Dannevirke til Dybbøl den 5. og 6. februar. Danskerne gik straks i gang med at forbedre dybbølstillingens forsvarsværker for at være forberedte på prøjsernes forventede stormløb.

Den 20. februar nåede Prøjserne frem til Dybbølområdet med 20.000 mand og 1200 ryttere. I første omgang gjaldt det for prøjserne om at erobre og dermed beherske terrænet lige foran de danske forsvarsstillinger for at kunne grave løbegrave, som de senere skulle bruge til det endelige stormløb mod de danske skanser.

Den 22. februar angreb prøjserne de danske forposter, men blev slået tilbage. Det var netop i denne heftige fægtning, at Carl blev såret. Han blev ramt i venstre skulder – vi ved ikke af hvad – et projektil, en bajonet eller en granatsplint? (se foto).

Han fortæller selv (8) at det skete ved Nybbøl. En landsby ca. 3 km. vest for Dybbøl Kirke. Linjen mellem Nybbøl og Dybbøl afskærer og blokerer netop den landkorridor mellem Nybøl Nor og Sønderborg Bugt, som give adgang til de danske forsvarsværker fra det af prøjserne besatte Broager Land.

I Viggos familie (Carls næstyngste søn) opbevares

en kanonkugle på ca. 9 cm i diameter. Viggos datter, Inger, brugte den til at knuse sennepskorn. Ifølge familiekrøniken var det den kugle, som sårede Carl.

Det tvivler jeg dog på, fordi en kanonkugle af den tyngde og kaliber havde uden tvivl blæst både armen og livet af Carl.

Kilde og foto: Birgit Weien, Carls oldebarn.

22. regiment efter Carl

(Kilde: Tom Buk- Swientys bog: Slagtebænk Dybbøl)

I begyndelsen af april 1864 begyndte prøjserne deres voldsomme og konstante bombardement af dybbølstillingen. Det farligste frontafsnit var stillingens venstre flanke, skanserne 1-6, som modtog en konstant granatregn fra prøjsiske batterier både forfra og fra Broager i flanken. Det var her 22 regiment opholdt sig, og det var her, de modtog prøjsernes stormløb den 18. april kl. 10. Mere end titusinde prøjsere løb totusinde danskere over ende. 2. og 22. regiment led de alvorligste tab. 22. regiments kampstyrke var på 1.104 mand, men efter stormen var 921 døde, sårede eller tilfangetagne.

Så - hvis Carl ikke var blevet såret den februar måned, havde hans odds for at overleve krigen næppe været gunstige.

Carl overlevede

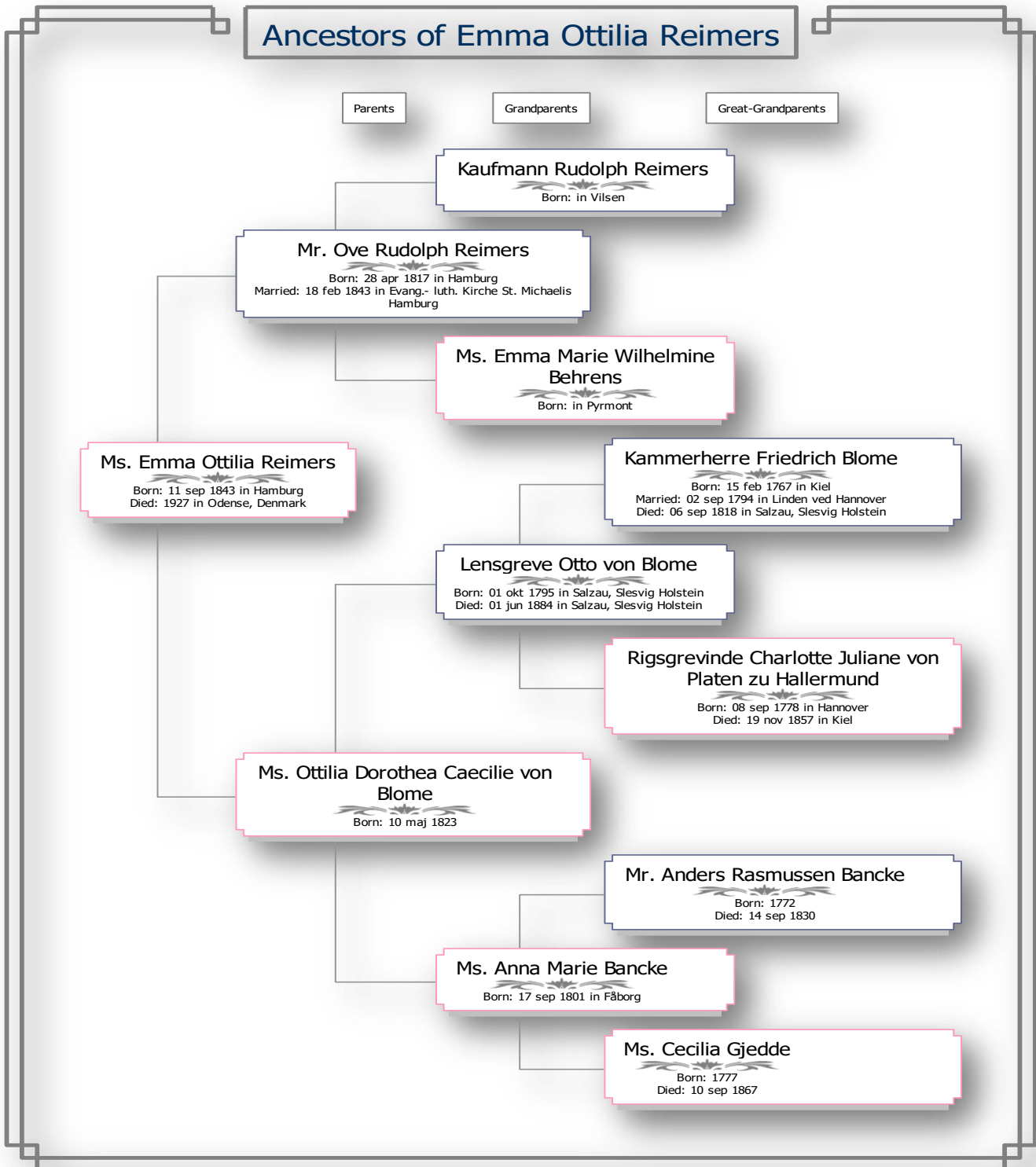
Den akutte dødelighed blandt de sårede var ekstrem høj, men Carl overlevede. Han lå på lazaret på Als, indtil han blev evakueret den 6. juli, lige inden Prøjserne den 11. juli erobrede hele øen. Han kom til København og blev behandlet på Garnisonslazarettet i 1 ¼ år. Han døde heller ikke af den langsomme sårfeber, som blev mange af hans kammeraters skæbne. Han fik invalid-forsørgelse (8) og levede videre med en stiv og defekt venstre arm, som dog ikke hindrede ham i at drive landbrug; og han brugte den til at slå i bordet med, når man kaldte ham gammel – fortæller hans venner i Racine, USA, hvor han tilbragte sine "gamle dage" (9).

Carl kom sig gradvist af sine krigsskader og vendte omkring 1866 tilbage til Limfjords-egnene som forpagter på sin plejefars præstegård i Tødsø på Mors.

Forinden, under sit ophold i København, har han mødt min oldemor Emma Ottilia Reimers og

Carl og Emma blev viet i Erslev Kirke på Mors den 20. september 1869.

Hvor kom Emma fra

Emma var fra Hamborg.

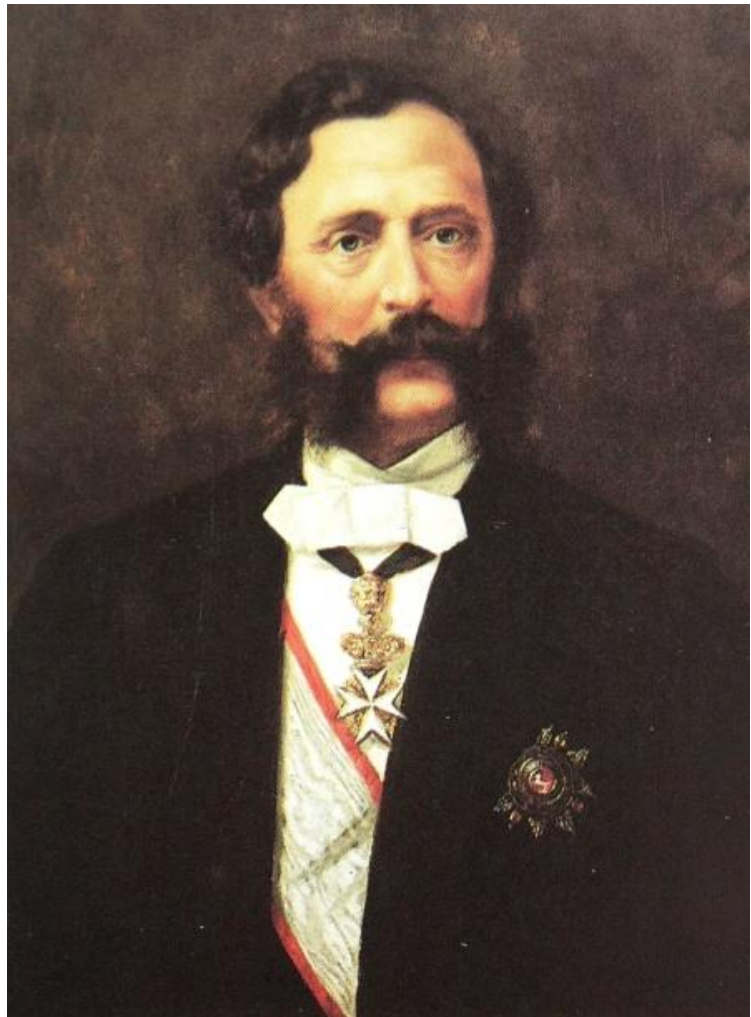
Hendes nærmeste aner var fra egnene omkring Østersøen og fra Slesvig/Holsten. Et sæt oldeforældre var Skibsfører Anders Rasmussen Banche (1772-1830) og hustru Cecilia Gjedde (1777 - 1867) fra Østergade 100 i Fåborg. (FT 1801 opsl. 21). De blev gift i Fåborg 2. januar 1801. Deres Datter Anna Marie blev født torsdag den 17. september 1801 og hjemmedøbt 2. oktober samme år.

Fåborg var i 1700 tallet en af de betydende søfart købstæder i Danmark. Handelen gik især via København, Hansestæderne og Norge, men gik også via Middelhavet og De Vestindiske Øer. Under Napoleonskrigene blev der tjent mange penge også efter englændernes erobring i 1807 af den danske flåde og deres beslaglæggelse af mange danske fragtskibe.

Familien Banche har økonomisk været pænt stillet og har formentlig via handelskontakter i Holsten dvs. indenfor den Danske Helstat fået datteren Anna Maria placeret som tjenestepige hos Lensgreve Otto von Blome på godset Salzau.

Otto von Blome (1795 -1884)

tilhørte den rige og magtfulde holstenske adel. Slægten kan føres tilbage til 1200 tallet. Han var dansk Lensgreve på godset Salzau. Ejede desuden godset Lammershagen og herskabet Hagymadfalva i Ungarn. Preussisk officer, men også i en periode dansk diplomat tjenende den danske konge. 1847 hannovoransk geheimeråd og 1847 udnævn til dansk geheimekonferensråd. I den frembrusende nationale og liberale vækkelse i midten af 1800 tallet var han blandt de få indenfor det holstenske ridderskab, der stillede sig mindst uvenlig over for Den Danske Helstat. I begge Slesvigske Krige havde han svært ved at vælge side, og af de yderliggående hos begge parter blev han stemplet som forræder. I 1861-62 blev han af den danske konseilspræsident C.C. Hall kørt i stilling til posten som minister for Holsten. Han blev dog vraget på grund af hans udprægede aristokratisk-absolutistiske indstilling.

Kilde: "Geschichte des uradeligen Geschlechts der Herren und Grafen Blome" AF Von Otto Hintze 1929

Foto: Salzau, Otto von Blomes Slot i Holsten

Anna Maria Bancke skibsførerens datter fra Fåborg blev tjenestepige på Lensgreve Otto von Blomes gods Salzau. 21 år gammel blev hun gravid med sin husherre (læs: voldtaget?) En skæbne hun delte med mange unge tjenestepiger dengang.

Anna Maria fødte en rask pige den 10. maj 1823 i Kiel. Barnet blev døbt Otilie Dorothea Caecilie – Emmas mor.

På forespørgsel af min grandkusine Ethel Andelin fra Californien skriver Rentamt des Ev.-Luth. Kirchenkreises Kiel 19. oktober 1983 følgende:

Geburtsregister Kiel am 30. maj 1823

Otilie Dorothea Caecilie von Blome, uneheliche Tochter der Anna Maria Banke aus Faaborg auf Fühnen/Dänemark und des von der Mutter dem taufenden Prediger angegebenen Vaters, des Grafen Otto von Blome auf Salzau.

Eine Hairat von Graf Otto von Blome mit Anna Maria Banke hat es nicht gegeben. Graf Otto von Blome heiratet am 14. November 1822 die Prinzessin Agnes von Sayn-Wittgenstein-Hohenstein.

Otto von Blome blev udlagt som barnefader. Jeg har ikke dokumentation for, at han offentligt erkendte sit faderskab. Det var der vist mange "gode" grunde til, at man ikke gjorde dengang.

Med til historien hører, at Anna Maria fødte sin sunde pige 5 dage før Ottos hustru Prinzessin Agnes nedkom med en dødfødt baby.

Anna Maria stod altså der i 1823 i Kiel 22 år gammel med sin baby-datter født udenfor ægteskab. Jeg formoder, hun rejste hjem til sine forældre i Fåborg. Hun havde næppe andre muligheder, men på et tidspunkt finder hun vej til København, hvor hun den 4. maj 1827 gifter sig med førnævnte Bundtmagermester, Joseph Menné, Carls kommende far. Ved folketællingen 1840 bor de i Østergade 27 i København.

Ottilie Dorothea Caecilie er da teenager på 17 år og nævnt som datter af huset.

Året efter i 1841 gifter Ottilie sig 18 år gammel med den tyske **Greve Johan Nicolaus Pieper**. Otte måneder efter brylluppet styrter Pieper med sin hest og dør.

Greve Johan Nicolaus Pieper

Ottilie Dorothea Caecilie nu med efternavnet Pieper (se vielsesattest) gifter sig igen 19 ³/₄ år gammel den 18. februar 1843 i St. Michelis Kirke i Hamborg med købmand/konsul **Ove Rudolf Reimers** fra Hamburg, født 20. april 1817. Deres Datter (min oldemor) **Emma Ottilie Reimers** fødes 11. september 1843. Døbes 3. december 1843 i St. Petri Kirche, Hamburg.

Hvis historierne om Ottilie Dorothea Caecilie er rigtige – datteren af tjenestepigen fra Fåborg, som formår at forskønne sit navn med det adelige efternavn von Blome og siden gifte sig først med en adelsmand, Greve Johan Nicolaus Pieper, for efter dennes død at indtræde i en velhavende Hamborg familie med kontakter til de højere sociale kredse – så forestiller jeg mig 2 forudsætninger:

For det første må hendes biologiske far, lensgreven von Blome, have brugt sin indflydelse i det skjulte – haft en finger med i spillet. Som andre fyrster har han nok haft flere børn udenfor ægteskabet, og som den ordentlige og retskafne mand han formentlig har set sig selv som, har han af moralske grunde hjulpet sit illegitime afkom i vej.

For det andet skal man være opmærksom på, at Tyskland dengang bestod af snevevis af små og større kongeriger, fyrstedømmer, hertugdømmer, grevskaber osv. Derfor har det vrimlet med mere eller mindre velhavende prinser, prinsesser, grever og en mængde andre adelige uden gods og formue – tomme titler. Det har nok ikke været svært for Otto von Blome at indfange en fattig greve til Ottilie.

*Dette daguerreotypi har jeg fra min farfar, Otto Edvard Valdemar Frandsen. Det er **Ove Rudolf og Ottilie Dorothea Caecilie Reimers** sandsynligvis fra omkring 1850.*

Daguerreotypi krævede meget lang eksponeringstid. Man skulle derfor sidde helt musestille for at få et skarpt billede. Det er derfor personer på daguerreotypier ofte støtter sig til hinanden som her.

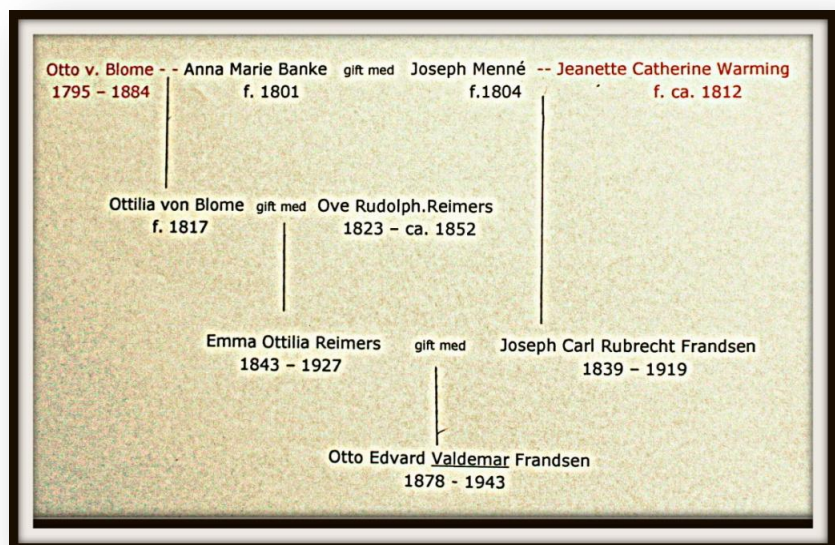
Daguerreotypiet var forløberen for fotografiet. Det blev opfundet i 1839. Siden udkonkurreret af det moderne fotografi i løbet af 1860'erne og frem.

Jeg synes ikke Ottilie ser rask ud på dette billede. Hun døde også ung (19) Var det Tuberkulosen, som tog hende?

Hun og Ove fik 4 børn:

Emma, Edward, Fanny og Julius. Om Fanny fortæller en note i familiens papirer: *"Fanny, død som 9 årig, havde som faddere Prins Adelbert af Preussen og danserinde Fanny Elssler, over hvem Johan Strauss har komponeret en operette af samme navn".* Fanny Elssler var en på den tid verdensberømt ballerina fra Wien. Hun forlod scenen i 1851 og bosatte sig i Hamborg for efter 5 år at vende tilbage til Wien.

*Rettelse: Ottilia f. 1823 - ?
Ove Rudolf f. 1817 - ?*

Vi ved næsten intet om **Emmas** opvækst. Familiehistorien fortæller, at hun gik i Klosterskole. Det bekræftes af hendes brev 1856 fra Duderstadt til sine forældre. Duderstadt, en gammel by i Göttingen med 2 berømte kirker, rummede også en klosteskole. Emma havde en usædvanlig smuk, kunstnerisk håndskrift. Hun beherskede dansk skriftsprog, men jeg er desværre ikke i stand til at tyde hendes brev. I 1859 skriver hun fra København et smukt lille brev til sin fars fødselsdag den 8. august 1859. Det viser, at hun har boet hos eller i hvert fald besøgt sin mormoder Anna Marie (Bancke) Menné i København. Hun boede jo i Østergade 27 og var gift med Carls biologiske far Joseph Menne', og det er jo der, de to unge har mødt hinanden bl.a. i den periode på over 1 år, hvor Carl var indlagt på garnisonslazarettet.

Carl og Emma blev viet i Erslev Kirke på Mors den 20. september 1869

Kort tid efter blev Carl forpagter på Tæbring præstegård – også på Mors, og her møder vi ægteparret ved folketællingen i 1870. Tæbring præstegård og kirke ligger kun et stenkast fra Limfjorden; udsigten er betagende smuk. Carl var således tilbage til Limfjordens vande – drengårenes farvand.

Carl var kendt på Mors og på de 3 præstegårde: Tødsø, Erslev og Tæbring

Der kom hurtigt gang i børnefødslerne

19.02. 1870: Thorvald Ejner Harald, blev tolder i Karrebæksminde.

29.05. 1872: Aksel, udvandrede til USA.

03.06. 1874: Dagmar Marie Charlotte, levede dels i Danmark, dels i USA.

Familien flytter til Bjerregaard i Maabjerg ved Holstebro

Den 1. april 1876 overtog Carl en større bondegård, Bjerregaard, i landsbyen Maabjerg (8) (matrikel nr. 4, Holstebro Jorder, Maabjerg), et par kilometer nord for Holstebro. Gården var på 100 tdr. land og 6 1/2 tdr. hartkorn. Der var 6 tjenestefolk og 1 husholdningselev i 1880. Carl blev i nogle sammenhænge tituleret proprietær, skønt gården ikke opfyldte kriterierne herfor (Bondegård op til 12 tdr. hartkorn, proprietærgård 12 – 20 tdr. hartkorn, gods over 20 tdr. hartkorn). Gården ligger der endnu (2012) med et areal på 22,6 hektar; Af de nuværende bygninger er stuehuset fra 1883 ældst. Dvs. Carl byggede nyt stuehus!

På Bjerregård blev resten af børneflokket født

24.08. 1876 - Åge Karl, udvandrede til USA.

10.05. 1878 - Otto Edvard Valdemar, blev overretssagfører i Odense.

01.01. 1880 - Sigurd Frank, udvandrede til USA.

16.08. 1881 - Johannes Viggo, blev manufakturhandler i Hårlev, Sjælland.

26.01. 1884 - Olaf Knud, udvandrede til USA.

Foto: Hele familien samlet i haven på Bjerregård ca. anno 1888. Fra venstre Olaf, Sigurd, Viggo, Aksel, Carl, Emma, Valdemar, Ejnar, Charlotte, Åge

8 levende, sunde og raske børn født i løbet af 14 år - 7 drenge og 1 pige.

Jeg har ingen breve eller oplysninger om Carls og Emmas personlige liv på Bjerregård. Hverdagen med arbejdets byrder og glæder med dens sociale forbindelser og dens pligter har formentlig fyldt livet - tillige med fødsler og opdragelse af børneflokk.

Landbrugskrisen.

Midt i 1870'erne få år efter købet af Bjerregaard blev landbruget ramt af en krise, som varede omkring 20 år. Det var billigt korn fra bl.a. Østeuropa, USA og Canada, som oversvømmede verdensmarkedet og fik kornpriserne til at falde drastisk. Carl og Emmas søn Valdemar (min farfar) skrev i 1930 i sin levnedsbetretning til de kongelige Ordeners Historiograf i anledning af udnævnelse til Ridder af Dannebrog, at "*min Faders økonomiske Forhold pludselig i 1893 var blevet overordentlig besværliggjort ved økonomiske Uheld i Landbruget*". Krisen gav i øvrigt stødet til en omlægning og en effektivisering af dansk landbrug herunder et målbevidst arbejde med forædling af landbrugsprodukter – Andelsbevægelsen.

Måske havde Carl svært ved at omstille sit landbrug til moderne tider. I 1883 midt under krisen byggede han nyt stort stuehus. Havde han styr på økonomien?

Carl var højremand

Den politiske verden i Danmark dengang var delt mellem "Højre" og "Venstre". Højre var domineret af godsejere, officerskorpset, embedsværket, borgerskabet og de gejstlige. De mente, at *"det skal være Kongen og ikke Folketinget, der har ret til at tage Bestemmelse om, i hvilken Retning Regeringen skal ledes, og hvilke Mænd, der skal stå i Spidsen for Landets Styrelse"*. Venstre var helt uenig. Venstre var domineret af bønderne, som kæmpede for parlamentarisme dvs. folketinget over kongen.

Carls opvækst i et præstehjem og hans tilknytning til officerskorpset og hans senere virke som forvalter på et par herregårde har formentlig politisk drejet ham mod højre – selvom han blev bonde/gårdejer.

Han brugte sine militære titler: Løjtnant og siden kaptajn, til hvilket han blev udnævnt på 25 årsdagen for stormen på Dybbøl.

I folketællingerne og i kirkebøgerne ved børnenes fødsler og konfirmationer er han tituleret militært. Når jeg betragter ovenstående fotografi af familien på Bjerregård fra omkring 1888 med den midaldrende stolte og ranke løjtnant og hans ældste søn Ejner i militær uniform, bekræftes min formodning om, at Carl Joseph identificerede sig som militærperson, og at han interesserede sig levende for "det nationale" og for forsvarssagen.

Carl og Skyttebevægelsen

Det nationale og forsvarssagen løb sammen i Skyttebevægelsen, som blev skueplads for en vældig strid om grundlaget for Danmarks forsvar. Carl tog ivrigt del i Skyttebevægelsen. Han var stifter af amtskytteforeningerne på Mors og i Thy i 1867 (10). Han var så virksom for sagen, at det var noget nær en selvfølge, at han skulle være formand for den i 1878 genoplivede Ringkøbings Amt Skytteforening (10). Ved hans tiltrædelse som formand talte denne forening 3 afdelinger (kredse) og 90 skytter; ved hans afgang i 1885 havde den 25 afdelinger og over 800 skytter. Denne indsats blev højt værdsat.

Historisk baggrund for Skyttebevægelsen (11)

Med enevældens indførelse i 1660 fik kongen en stående hær hvilende på bondestanden. At blive indkaldt til hæren var bønderkarlenes største skræk. Jernhård disciplin gjorde livet til et helvede. Det hed sig, at disciplinens formål var at indgyde større frygt for egne officerer end for fjenden.

Da Danmark fik en demokratiske forfatning i 1849, blev der især fra landbefolkningen (partiet Venstre) rejst krav om at nedlægge den forhadte stående hær og i stedet oprette en folkehær. Et krav om folkebevæbning indgik bl.a. i Grundtvigs kulturrevolution, men blev mødt med massiv modstand fra enevældens tidligere repræsentanter: officererne, godsejerne og embedsmændene; for denne højrefløj var det afgørende, at den stående hær skulle være hævet over det politiske, og den skelnede skarpt mellem de nationale opgaver

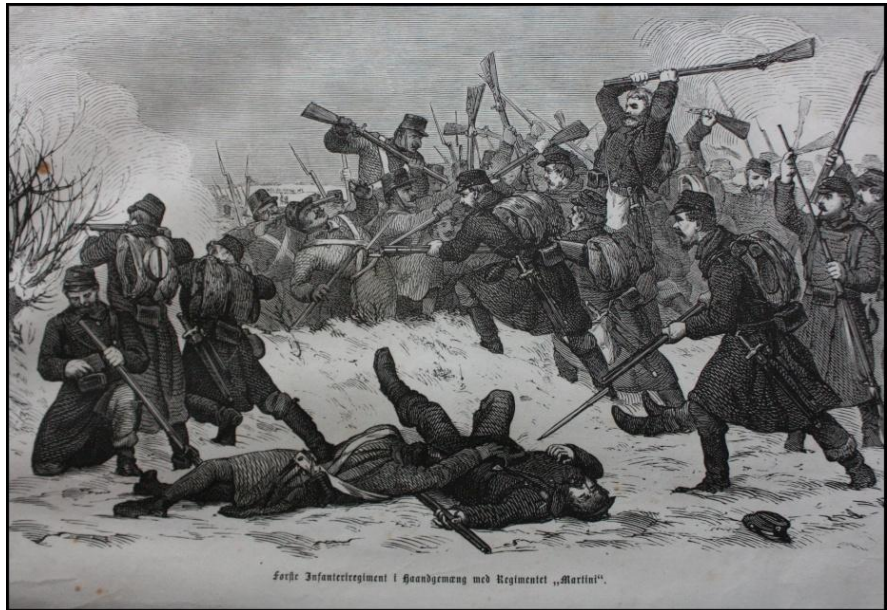

herunder hæren, som kongen skulle tage sig af, og de politiske opgaver, som politikerne kunne tage sig af (læs: skændes om).

Det lykkedes ikke for venstre at gennemtvinge en folkehær. Hæren blev til en vis grad indrettet, så den kunne gå med i et kommende stormagtsopgør mod Tyskland – det kom i 1870 med den fransk-tyske krig, som vakte store forhåbninger. Timen var inde: Slesvig skulle kæmpes tilbage til Danmark. Men glæden blev vendt til sorg, da det i løbet af få uger blev klart, at Tyskland ville vinde krigen over Frankrig.

Herefter og op gennem resten af århundredet var der enighed om, at nationen skulle styrkes gennem forsvaret. Højre

fremførte militærtekniske og strategiske argumenter for en stående hær og en fæstning bygget omkring København, mens venstre fremførte åndelige aspekter og understregede det betydningsfulde i, at den krigeriske ånd blev vagt i folket. At vække denne ånd var en nødvendig forudsætning for Danmarks frelse; og en folkehær egnede sig bedre hertil end en stående hær. En folkehær

kunne bygge "et Dannevirke i hver mands bryst", som venstres leder Chresten Berg sagde, og ifølge bondepolitikeren Balthazar Christensen skulle en folkehær sikre, "**at Manden i den Alder, hvori han er mest modtagelig, fik smag for Krigens Idræt**". Han mente, at den krigeriske opdragelse skulle begynde i skolerne og fortsætte i skytteforeningerne og i folkehærens militære enheder.

Længst i retning af en folkehær nåede bondestanden indenfor **skyttebevægelsen**, som kom til Danmark i 1861 båret frem af en stærk national bevægelse for at indlemme hele Slesvig i Danmark. Senere, især i 1880'erne, blev den en af slagmarkerne for en bitter forfatningsstrid: klassekampen mellem embeds- og godsejerstanden på den ene side og bondestanden på den anden – mellem højre og venstre. Set fra højres side, skulle skyttebevægelsen være en frivillig idrætsbevægelse med "sportsskydning" for øje, mens de mere radikale venstremænd, "riffelmændene", ønskede at udvikle uniformerede korpslignende enheder, som skulle træne eksercits og militær skydning - en folkebevæbning rettet ikke blot mod ydre fjender, men også mod indre fjender nemlig Estrups regering, som uden parlamentarisk grundlag regerede landet med dekreter.

Carl bliver "smidt ud" af skyttebevægelsen (12)

Det var i dette betændte, politiske klima, at Carl opererede. Som højremand forsøgte han at holde de radikale ideer udenfor foreningsarbejdet. Det lykkedes tilsyneladende ret godt indtil forfatningsstriden spidsede til omkring 1885. På det tidspunkt gjorde venstre (bønderne) et heftigt forsøg på at erobre magten i skytteforeningerne. Taktikken gik ud på, at venstrefolk i

større tal end hidtil skulle melde sig ind i bestående foreninger og overtage dem indefra ved at vælge venstremænd til bestyrelserne. Det lykkedes i **Ringkøbing Amt**. På en stormfuld ekstraordinær generalforsamling den 16. august 1885 blev formanden, Løjtnant Joseph Carl Rubrecht Frandsen "hældt ud" af Ringkøbing Amts Skytteforening. Inden jeg lader Ib Nordby skildre selve forløbet kommer en kort historisk baggrund:

Historisk baggrund (12)

I 1885 fremkom rygter om betydelige våbenindkøb i udlandet. Regeringen frygtede en bevæbning af dele af befolkningen (riffelforeningerne). Derfor forbød den ved lov, den såkaldte riffellov, indførelse af våben og træning i våbenbrug uden tilladelse. Skytteforeningerne skulle derfor nu ansøge amtmanden om tilladelse til at dyrke skydning. Stor forvirring og utilfredshed opstod. Man ville ikke skyde på "amtmandens nåde" og mange skytteforeninger nægtede at efterkomme loven.

Sagen var, at riffelforeningernes medlemmer flere steder indmeldte sig i skyttekredsene eller dannede nye kredse for at kunne skaffe sig våben. Ved valg af bestyrelsesmedlemmer tog man adskillige steder mere hensyn til kandidaternes politiske tilhørsforhold end deres interesse for skyttesagen, hvorfor et hvert valg blev en kamp mellem højre og venstre: Skytteforeningerne blev i højere og højere grad tumleplads for en fanatisk politisk agitation. Et af de mest opsigtsvækkende tilfælde fandt sted i Ringkøbing Amt.

Ib Nordby beretter i sin bog (12), at formanden i Ringkøbing Amt, **Løjtnant Frandsen**, med bestyrelsens opbakning havde ansøgt amtmanden om tilladelse til at skyde, og tilladelsen var givet. Men i foreningen var der stor modstand mod Frandsens handlemåde.

Det førte til en ekstraordinær generalforsamling den 16. august 1885. 125 medlemmer var mødt op. Det blev et stormfuldt møde, hvor der blev talt om oprør og borgerkrig og dannelse af et folkebevæbningsamlag og om angiveri og spioneri. Efter en debat om bestyrelsens handlemåde, blev der fremsat et mistillidsvotum, hvori man misbilligede, at bestyrelsen på egen hånd havde fulgt loven og søgt amtmanden om tilladelse til at skyde. Dette mistillidsvotum blev vedtaget, bestyrelsen gik af og en ny blev valgt.

Herefter vedtog generalforsamlingen alligevel helt inkonsekvent at modtage den af amtmandens givne tilladelse til at skyde. Man vedtog med andre ord det, som man lige havde lagt til grund for fyring af den hidtidige bestyrelse. Sigtet havde været at fjerne den gamle højre-formand gennem 18 år, **Løjtnant Frandsen**.

Det kom tydeligt til udtryk to dage senere i **Holstebro Avis**, som omtalte den måde, som Frandsen var "hældt ud" på. Efter en rosende omtale af formanden der på en halv snes år havde

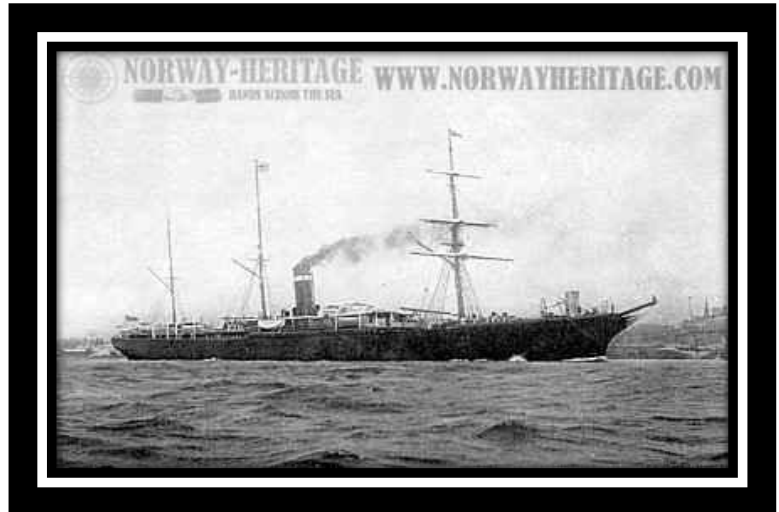
fået amtsskytteforeningen rettet op, hedder det bl.a., at han længe havde formået at holde det politiske ude, og det var først da venstremænd søgte at besmitte skyttesagen med riffelrumleriets skøge, at bevægelsen voksede ham over hovedet, og han fik sparket på samme måde som andre af skyttesagens mænd – ene alene fordi han var højremand.

Familieidyl - Stilhed før stormen

I 1889 åndende alting idyl – i hvert fald på overflade. Datteren Dagmar Marie Charlotte blev konfirmeret i Holstebro Kirke den 7. april med mg minus i kundskab og mg i opførsel. Carl står i Kirkebogen med titlen Kaptajn. Ved folketællingen i 1890 mangler Aksel. De andre bor stadig hjemme. Tyendestaben er reduceret til 3 personer. Carl står som husfader, kaptajn og krigsinvalid

”Flugten” til Amerika

Næste gang jeg finder Carl i hans historie er i 1893. Sammen med sin næstældste søn Axel er han om bord på damperen ”SS Berlin” (se foto) på vej til USA. De vendte aldrig tilbage til Danmark.

Ellis Island

Carl og Axel ankom til Ellis Island i New York den 11. april 1893. De havde forladt Europa via Southampton. De var på vej til Chicago. Ifølge det danske politi var deres sidste opholdssted Holstebro. Aksel var 21 år og registreret som kontormand (Clerk), Carl var 53 år og registreret som arbejder (Lab). De udvandrede.

Carl ændrede sit navn fra Joseph Carl Rubrecht Frandsen til Jeremias Rafael Frandsen. Navnet Carl bliver fjernet.

Ellis Island, Arkivfoto

Hvad havde han gang i – Hvad skete der

Ingen af de gamle i familien har overfor mig røbet grunden til Carls pludselige rejse til Amerika og grunden til, at han

skiftede navn. Sagen har været mørkelagt. Der var ingen skilsmisse. Emma og Carl forblev ægtefolk resten af livet.

Indtil for nylig og beskrevet i denne min histories første udgave har mine forestillinger været talrige, men uden dokumentation. Kastede Carl ”håndklædet i ringen”, fordi han ikke kunne klare landbrugskrisen og ikke var i stand til at leve op til nye tiders krav? Var skuffelse ubærlig

over at blive smidt ud af den skyttebevægelse, som han havde kæmpet så hårdt for at etablere? Udlagt barnefader? Bedrageri? Konkurs? Spørgsmålene har blafret i vinden – ubesvarede.

Gåden løses – af min fætter Jan Wibrand, professionel slægtsforsker. Han sendte mig midt i januar 2021 følgende avisnotits fra Kolding Folkeblad 17. juni 1892 - og dermed bryder en familiehemmelighed frem fra glemslen.

Tekst: *Kaptejn Frandsen, Bjerregaard, blev i Torsdags transporteret til Holstebro. Efter afholdt Forhør over en Mænge så vel små som store Piger afsagdes Arrestdekret over Kaptejnen* (Kilde: internetsiden Mediestream – www.2.statsbibliotek.dk)

Med andre ord: Kaptajnen blev 16.juni 1892 hentet på sin bopæl af politiet, arresteret og sigtet for uterlighed overfor små og store piger.

Nu er det jo sådan, at nogle forbrydelser begået af ens aner med tiden får et forsonende skær. Hvem vil for eksempel ikke prale af en tipoldefar, som var sørøver i Caribien eller kaperkaptajn under Napoleonskrigene eller bankrøver under 30'ernes store depression? Jeg har f.eks. en god ven, som uden blusel beretter om en fjern tipoldemor, som myrdede tipoldefar med rottegift, men uheldigvis blev hun afsløret og henrettet ved halshugning. Men dette med tiden indtrædende, forsonende skær kommer nok aldrig til at omfatte uterlighed over for børn. At praktisere sin pædofili vil nok altid være "no go".

Sagen i korthed

(Kilde: Holstebro Byfoged, Politiprotokol 1890-94, Fol. 121 a+b, J.nr. 158/92, politirapporter og afhøringer)

I flere år verserede på Holstebro egnen rygter om tilfælde af små piger, som blev antastet og lokket til at lade sig beføle af en mand. Hjemme fortalte Pigerne, hvad der var foregået, men intet blev anmeldt til politiet. Mistanken snævrede ind omkring Kaptajn Frandsen. I foråret 1892 kom der indlæg og artikler i Holstebro Avis om sagen. Frandsen blev anmeldt. Politi og gendarmere optog rapporter til efterfølgende retssag, som blev indledt den 3. maj. Materialet viste sig at være så belastende, at Kaptajnen blev arresteret 16. juni og indsat i arresten i Ringkøbing (varetægtsfængsling?).

Retssagen med anklage om overgreb på omkring 15 piger i 8 – 14 års alderen kørte videre og blev afsluttet med dom den 5. august. Under retssagen blev hver enkelt pige og en eller begge forældre spurgt, om de var enige i de i politirapporten nævnte anklager – det var de.

Det gennemgående træk ved Kaptajns adfærd over for pigerne var hans forsøg på med en 5 øre eller et stykke brystsukker at lokke dem ind i et værelse, om bag en busk i haven eller ind i stalden for at kilde dem, som han sagde. Overgrebet bestod i, at han befølte dem og i nogle tilfælde førte sin hånd op mellem benene. Rapporterne nævnte intet om fysisk vold eller tvang. Nogle af pigerne, som havde deres gang på Kaptajns gård, kendte hans "svaghed", men ved at ignorere eventuelle tilnærmelser, undgik de problemer.

Dommen

den 5. august lød på fængsel på vand og brød 4 x 5 dage.

Kaptajn Frandsens forsvar og erklæring

Under retssagen nægtede Kaptajn Frandsen sig skyldig i alle anklager, men på slutningen erklærede han sig skyldig i de fleste forhold. Enkelte affærdigede han som pure løgn og opspind.

Kort efter skiftede han mening og ønskede tilbagekaldelse af tilståelsen.

Men han skiftede mening endnu engang og erkendte sig skyldig og oplyste "*at Grunden til at han fremsatte Tilbagekaldelse (af tilståelsen) var ønsket om at Dommen over ham maatte blive fældet paa Indicier ikke på egen Tilstaaelse da han i så Fald mente at den maatte være lettere at bære for Familien*".

På slutningen af sagen fik Kaptajnen lov til at udfærdige en skriftlig erklæring til retten. Her i oplyser han at "*Driften til at tilfredsstille sin Sanselighed på den i Forhøret omhandlende Måde ikke har været kendt af ham fra hans Ungdom af, men han har haft den i mange aar, men den er først kommet til Udbrud eller har fået den Karakter, den senere har haft efter, at han i 1876 flyttede her til Egnen*".

Som et kuriosum skal nævnes, at "*Retten indhentede en Erklæring fra Distriktslæge Faber for at imødegå en, fra Kaptajns nærmeste særlig fra dennes Plejebroder distriktslæge Frandsen i Ørsted, mundtlig og i privatbreve til Dommeren fremsat Påstand om, at Arrestanten ikke skulle være fuldt tilregnelig*".

Straffen

Fængsel i 4 x 5 dage på vand og brød var vel en mild straf og ubetydelig i forhold til den sociale udstødelse, som fulgte - en sønderrivende oplevelse for familien må man formode og en social deroute for Kaptajnen. Carl må have følt jorden brænde under sig og erkendt det umulige i en fremtid i Danmark. Bjerregaard blev sat til salg, mens han endnu var varetægtsfængslet i Ringkøbing

I løbet af 1 år blev der vendt op og ned på Carls liv – og på familiens:

Politiforhør starter	3. maj 1892
Arresteret	16. juni 1892
Bjerregård sat til salg	13. juli 1892

Dom	5. august 1892
Udrejst fra DK	18. marts 1893
Bjerregård på Tvangsauktion	20. marts 1893

En splittet familie

Næst ældste søn **Aksel** på 21 år fulgte sin far til Amerika. **Emma** og resten af Familien flyttede antagelig til Randers, hvor den ældste søn Ejner på 23 år arbejdede ved jernbanen og boede i Strømmen, en lille forstad til Randers by. **Charlotte** på 19 år blev gift året efter. Samme år som **Åge** på 17 år og **Sigurd Frank** på kun 14 år alene rejste over til deres far i Chicago. Min farfar **Valdemar** flyttede allerede i 1890 som 12 årig til Sorø Akademi, hvor onkel Sophus Frandsen (Carls plejebroder) i Skibby støttede ham til at blive student i 1896. Tilbage sammen med mor Emma blev **Viggo** på 11 år og **Olaf** på 9 år.

I et brev til Charlotte i 1898 fortæller Carl, at han har foreslået Emma at flytte over til ham med Olaf og evt. Viggo – *”hun vil da have 4-5 børn herovre og sin mand, som nu i 6 år har savnet og længtes så meget efter hende”*.

Men Emma rejste over Atlanten flere gange ifølge Charlottes festsang til hendes 80 års fødselsdag i 1923 – Men ikke alene for Carls skyld:

*Alle Drengene er gifte hver især – faldera
Fik mange Børn, som Bedste fik så kær – faldera
Til Barnedåb ud i Amerika – faldera
Hun rejste hid for flere År og Dag - faldera*

Vi ved ikke, hvordan børnene har reageret på afsløringen af faderen – det har gjort ondt, men intet er nævnt i de breve, som foreligger. For de store drenges vedkommende virker det, som om muligheden for at komme med over til det forjættede Amerika har overskygget tragedien. I enhver krise er jo indbygget en mulig forandring – ofte til det bedre.

Foto: Emma med sine 3 yngste drenge – Viggo, Olaf og Sigurd. Et dejligt fotografi fra omkring det tidspunkt, hvor Carl rejste til Amerika.

Fra brændehandler til forsikringsmand og avismand

_Ankommet til Amerika lå Carl ikke på den lade side. Han greb fat i livet, som det nu engang var, og etablerede sig som kul og brændehandler i Chicago (6). At udskifte sit virke som landmand ved Holstebro med en tilværelse som kul og brændehandler i Chicago kræver vel en vis portion mod og fandenivoldskhed. Efter 4 år i Chicago flyttede han i 1897 omkring 100 kilometer mod nord til Racine i staten Wisconsin – *”the city with the highest percentage of*

Danes among its population". Her startede han en beskeden forretning som forsikringsagent og med tiden oparbejdede han sideløbende en brandassuranceforretning. Han forsøgte sig også som ejendomshandler (Real Estate). Ved folketællingen i 1900 var hans profession angivet som "Insurance Agt.", og hans adresse 804 State Street, Mount Pleasant Township, Racine County, Wisconsin; samme adresse som "The Folkets Avis", en dansksproget ugeavis, hvor han var medarbejder - som bestyrer, skribent, annoncetegner og i en kort periode i 1906 som redaktør.

Folkets Avis - baggrund

Da de store immigrationsbølger sidst i 1800-tallet ramte USA, skød en skov af etniske aviser op. Mere end 200 skandinaviske aviser eksisterede på et tidspunkt. Immigranterne kunne her på deres eget sprog søge oplysninger om det nye land og få informationer om praktiske ting i lokalområdet. Aviserne var meget lokale, men de orienterede sig også politisk – Republican or Democrat.

Mange danske immigranter blev stærkt påvirket af de amerikanske frihedsidealer og så derfor med kritiske øjne på den politiske udvikling i hjemlandet. Den største dansk-amerikanske avis "Den danske Pioneer" med redaktør **Sophus Neble** (fra Stubbekøbing) i front, rettede så hårde angreb på den uparlamentariske Estrup regering i København, at hans avis i en længere årrække blev forbudt i Danmark.

Christian Rasmussen (fra Sæby), republikaner, var en anden karismatisk avismand. Han grundlagde og købte flere aviser i Minnesota, Wisconsin og Illinois, og hans trykkeri med hovedkvarter i Minneapolis udgav også magasiner og bøger.

"**Folkets Avis**" blev grundlagt i Racine i 1876 og startede som en "weekly labor or socialist newspaper". Danmarks første socialist **Louis Pio** var redaktør i en periode efter hans "forvisning" fra Danmark i 1877.

Carls karriere som avismand

Allerede i Danmark havde Carl kontakter til højreavisen Holstebro Avis (9), men det var i, han blev professionel avismand. Ifølge Salomons Almanak fra 1917 stiftede han sammen med trykkeri ejeren Christian Rasmussen avisen "**Racine Posten**" som konkurrent til Folkets Avis. I 1906 blev Racine Posten og Folkets Avis slået sammen under det sidste navn med Rasmussen som den nye ejer og **dybbølveteranen Kaptajn J.R. Frandsen** som redaktør. Min teori går på, at Rasmussen ved at sammenlægge de 2 aviser havde brug for at ændre det politiske grundlag for Folkets Avis fra et socialistisk grundlag til et republikansk. Dertil havde han brug for en indpisker, og Carl med sin militære baggrund, sin disciplin og punktlighed, sin åbenbare tæft for avisforretning, sit konservative politiske ståsted kombineret med evnen til at begå sig i alle kredse var manden, Rasmussen kunne bruge.

Carl var kun redaktør i en periode i 1906. Han fik derefter andre funktioner bl.a. bestyrer.

Festskift til Kaptajnens 70 årsdag

Carls karriere som avismand har måske ikke haft økonomisk afkast af betydning, men miljøet omkring avisen har formentlig betydet meget: venner, kolleger og socialt netværk. Det fremgår af det festskrift, som Folkets Avis trykte den 22. maj 1909 i anledning af hans 70 års fødselsdag. Selv om sandhedsværdien i et festskrift næppe er imponerende, giver det dog fingerpeg om fødselarens "status" i omgangskredsen.

Kaptajnen, som han blev kaldt, beskrives som en mand, der altid har sine affærer i orden. En kollega skriver, at *"når trykkeriet torsdag morgen (avisen udkom hver fredag) trænger til hans stuff, så kan de bande trygt på, at det er der, hvor han så ellers har været i timerne forud, og hvordan han har båret sig ad med at få det samlet. Og det er i god shape, lige til at tage fat på"*. Videre står der, at *"kaptajnen er en af Racines populære dansk-amerikanere og lige så åndsfrisk, energisk og aktiv som en mand på 40 år og er på sit kontor hver dag. Han er en yndet og underholdende selskabsmand. Alt i alt er han den glade, gemytlige kaptajn, "a good fellow well met". Hans yndlingsdrik er cognac, og han kan feste igennem i gode venners lag.*

I forbindelse med hans indsats i krigen i 1864, som beskrives i noget overdrevne og heroiske vendinger, fremkommer en interessant oplysning: *"han udviste et sådant mod og tapperhed, at Kongen i egen høje person gav ham audiens, stak ham på næven og forærede kaptajnens søn en friplads i Sorø Akademi"*. Formentlig en vild overdrivelse, men måske baggrunden for min farfar Otto Edvard Valdemar Frandsens optagelse på Sorø Akademi – en friplads til en søn af en såret veteran gjorde skoleopholdet muligt?

I festskriftet findes en del sange af vekslende lødighed. En af dem på melodien "Vift højt på Kodans Bølge", slutter således:

Han gøded Danmarks Marker
med rigtigt og saftigt Møg
og blev en Knoldesparker,
hvis Ry så vide fløj.
På Jyllands brune Banker
han sanked Sæd, den Svend;
nu han Annoncer sanker
For Christian Rasmussen.

Som Hest og Ko og Grisen
han elsked Staldens lugt;
nu planter i Avisen
han Åndens rene Frugt.
Om Bonde eller Greve,
Agent og Redaktør
Vi ønske, han skal leve
så højt som aldrig før.

I 1907 blev Carl optaget som "social member" i en loge for dansk-amerikanere: "The Racine Lodge of the Danish Brotherhood in America". Carl havde formentlig ikke råd til at betale kontingent og blev derfor kun "social member", men stadig aktivt medlem.

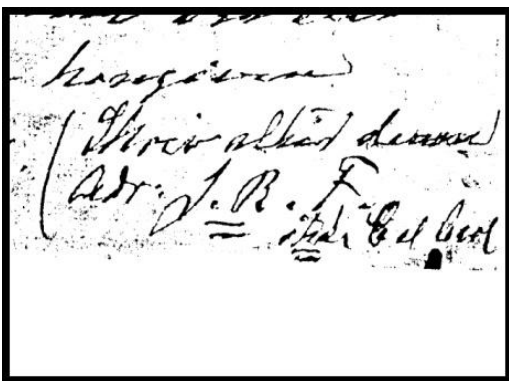
Carl arbejdede ved Folkets Avis helt frem til 1. januar 1915. Politisk ved vi ikke hvordan hans tænkning har udviklet sig i mødet med Amerika og ikke mindst i mødet med en "socialistisk avis", hvor Louis Pio tidligere havde været redaktør. Jeg tror, hans medbragte danske politiske værdier har været under heftig beskyldning i mødet med det dynamiske og pulserende Amerika, og man kan jo håbe på (eller undlade at håbe på), at netop de amerikanske frihedsideal har ændret hans tænkemåde og hans politiske forestillinger, som formentlig har haft rod i den danske enevældetradition. Men igen - det er rent gætterier

Den sure, men nødvendige hverdag

27. juli 1914 skrev han til sin søn Viggo i Hårlev, at han har for meget arbejde (manden er 75 år!), og at han gerne vil holde op med avisen, men at det ikke har været muligt at finde en stedfortræder. "Sagen er den", skriver han, "at der ikke er penge i den forretning". De 2/5 af hans indtægt kommer fra bladet, og resten de 3/5 kommer fra brandassuranceforretningen, som stadig er gået fremad".

Den 2. oktober 1916 skrev Carl til Emma en slags status over sin tid i Amerika. Her beklagede han sig lidt over, at raten for brandforsikringer for tredje gang i hans tid i branchen var blevet reduceret, hvilket ville skade ham for ca. 120 – 140 dollars pr. år. Endvidere at han de første 8 år af de 19 år han har arbejdet med brandassurance fik 1 dollar for hver ny police, han skrev, og 50 cent for hver flytning. De 50 cent var nu sløjftet, hvilket med 140 flytninger betød et tab på 70 dollars. Pr. år.

Fortrøstningsfuldt tilføjede han, at det var godt dengang, han begyndte med få kunder, at han havde det dobbelte honorar pr. police. Ellers havde han vel sultet ihjel og tilføjede: "Jeg har aldrig skrevet, hvor knapt jeg levede dengang, og mine tarvelige klæder skadede i høj grad min forretning - Nå, tiden er jo gået godt fremad, så jeg har intet at klage over og er derfor også som hovedregel i godt humør".

Han beklagede sig dog lidt over gigt i venstre ben, hvilket tvang ham til at tage sporvognen eller anden transport 3-4 gange så meget, som han plejede.

Emma fik en rettesættelse, fordi hun havde sendt hans danske pension pr. postanvisning, hvilket var 2 dollars dyrere end med bankcheck. Selv om bankchecken ved torpedering (det var under 1. verdenskrig) eller på anden måde gik tabt, ville han kunne få en ny check, og forsinkelsen ville ikke have så meget at betyde, skrev han. Pensionen fik han i

1914 (13). Formentlig en veteranpension i anledning af 50 året for træfningen ved Dybbøl.

Han sluttede brevet med en formaning om ikke at bruge hans fornavn Carl: *Skriv altid denne adresse: J.R. F ikke C eller Carl*

Behovet for at sløre sin identitet var åbenbart påtrængende og konstant til stede.

Familien i Amerika

I de første år i Amerika kunne Carl glæde sig over sine drenges selskab. Aksel var jo hans rejsekammerat på "flugten til Amerika" i 1893, og han fulgte med fra Chicago til Racine. Åge på 17 år og Sigurd på 14 krydsede Atlanten allerede i 1894. Carl tog imod dem og tog sig af dem. Efter nogle år sluttede Olaf sig til dem.

Carl værdsatte deres selskab og glædede sig over deres arbejdsomhed og flid, men da de efterhånden blev gift og stiftede familier og rejste bort til andre egne af det store land, følte han sig til tider ensom og savnede dem.

Aksel

Åge

Sigurd

Olaf

Aksel flyttede til Californien, Åge tværs over Lake Michigan til staten Michigan, Sigurd til Illinois og senere Californien og Olaf faldt til ro også i Californien efter nogle vist nok hektiske vandreår. Californien var for langt væk til at holde fysisk kontakt. Michigan, derimod, lå indenfor en dagsrejse, og Åge og hans familie besøgte da også Carl flere gange gennem årene.

Carl var meget glad for Åge og hans kone Jennie og nærrede et hemmeligt ønske om, at de ville slå sig ned hos ham i Racine.

Som nævnt tidligere ønskede han, at Emma flyttede over til ham. Da han blev 70 år i 1909 lykkedes det i en periode på 14 måneder. Emma arbejdede da som hans sekretær, men hun foretrak at bo i Danmark

Foto: Carl og Emma i 1909

Ejner

Valdemar

Viggo

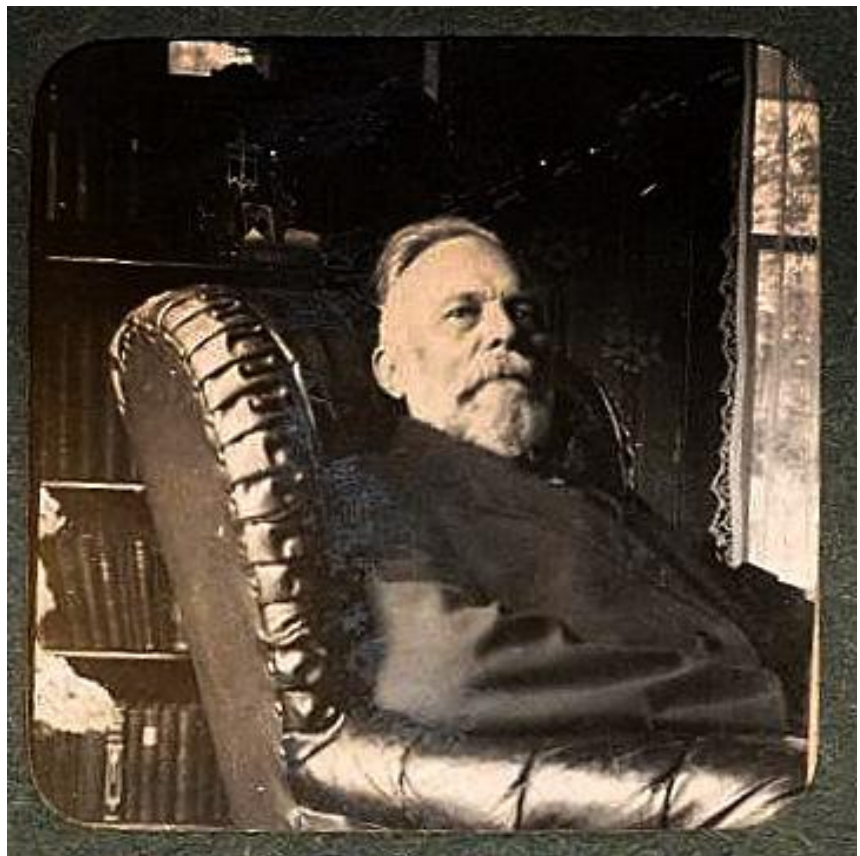
Charlotte

Carl savnede også de 4 børn i Danmark. De nåede aldrig at se deres far efter udvandringen.

Carls sidste rejse

Året er 1919. Carl var blevet 80 år og kunne se tilbage på et langt og omtumlet liv. Han har måske mærket dødens nærhed og ønsket at se sin familie i Californien. Det var en lang rejse dengang tværs over det amerikanske kontinent. Men han gjorde det.

*Carl blev gammel.
Billedet må være taget lige før
eller under hans sidste rejse.*

Carl dør i Californien

Han var i Californien i 3 måneder – blev syg, søgte læge den 2. september og døde på et hospital eller sanatorium i Oakland den 26. september efter 26 år i Amerika. Dødsattesten siger: chronic Interstitiel Nephritis (kronisk nyrebetændelse). Han blev begravet på Oakland Evergreen Cemeny, Garden of Serenity.

Carl fandt ikke guld på gaderne i Amerika. Han levede spartansk. Ved sin død efterlod han værdier til omkring 800 dollars. (14)

Hvem var han?

Carl var uden tvivl en intelligent, handlekraftig og modig mand. Han var plejebarn, landmand, officer og såret krigsveteran, familiefar, emigrant, kul og brændehandler, forsikringsagent, ejendomshandler, redaktør og journalist. Set fra et nutidigt perspektiv forekommer han energisk, omstillingsparat og globaliseret. Man kan også anskue hans omskiftelige liv som en svømmer, der kæmper for at holde sig flydende og for at overleve bølgernes uberegnelige angreb.

Han havde en mørk side i sig – han blev afsløret og dømt for uterlighed mod små og store piger. Socialt stempet flygtede han til Amerika og gik "under radaren" med et delvist nyt navn. Joseph blev til Jeremias og Rubrecht blev til Rafael. Carl blev bortkastet og hans ikke officielle efternavn, Frandsen, blev nu gjort nagelfast.

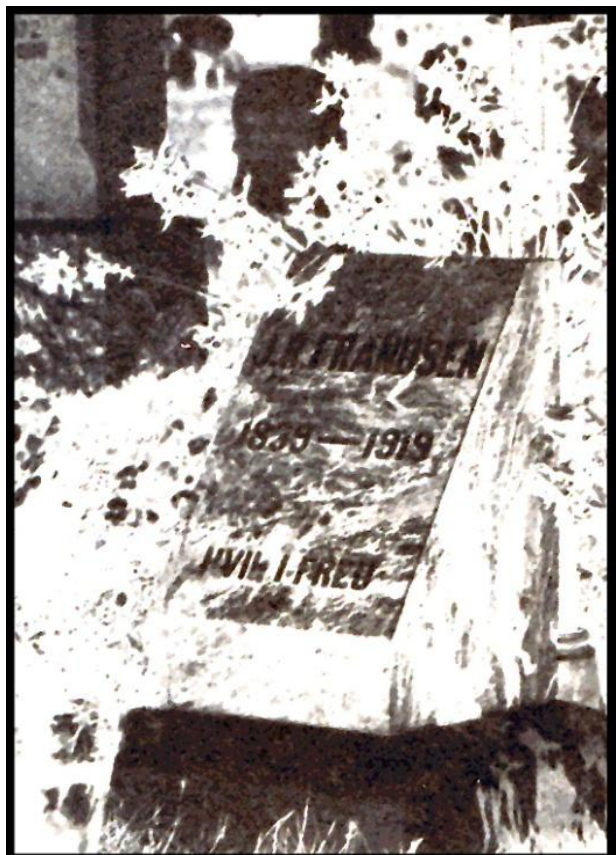
Det lykkedes ham at skabe et fornuftigt og meningsfuldt liv i Amerika og bevare kontakten til familien. Hans udvandring inspirerede 4 af hans sønner til at prøve lykken i Amerika, og alt tyder på, at deres valg blev en succes.

I dag ville man kalde ham pædofil dvs. en person hvis seksuelle orientering rettes mod børn – piger såvel som drenge. At være pædofil er ikke kriminelt i vores kulturkreds, men at praktisere sin pædofili er på enhver måde strafbart. En pædofil må til enhver tid "holde sig på måtten, ellers falder hammeren".

Det tror jeg, Kaptajnen skrev sig bag øret. På rejsen over Atlanten kastede han uden tvivl den sanselighed, han beskriver så uskyldigt overfor retten i Holstebro, over bord sammen med navnet Carl. Intet tyder på, at han overtrådte skrevne og uskrevne regler i det amerikanske samfund.

Måske var han 2 forskellige personer: den venlige og omsorgsfulde familiefader, den glade og gemytlige kaptajn, Jeremias Rafael – "a good fellow well met", og så demonen Carl Rubrecht, som blev fortrængt så effektivt, at han end ikke kom med på sin egen gravsten.

J. R. FRANDSEN
1839 – 1919
Hvil i Fred

Carl er ikke kommet med på gravstenen

Hvad blev der af Emma

Emma sidder her i bedste velgående yderst til højre på billedet i haven i Marialyst på Hunderupgade 9 i Odense; Inez og Valdemars flotte og gæstfrie hjem.

Fotoet må være fra 1916 eller 1917. Inez's mor Elise sidder ved siden af Emma, derefter Inez med min far, Erik (1915-1998), på skødet. Så kommer Pernilla (Petronella) Andersson, Inez's mormor. Yderst til venstre er det formentlig Elsa (Inez's halvsøster f. 1908). Den unge kvinde mellem Pernilla og Elsa er ikke identificeret. Foran Emma og Elise troner Lisa, min fars storesøster.

Emma boede i en længere periode i København; fra 1914 på pensionat (13). Flyttede siden til Valdemar og Inez i Odense, hvortil Inez' mor Elise også ankom. De to gamle enkefruer, Emma og Elise, slog sig sammen og boede i en lejlighed i Pantheonsgade i Odense, indtil de døde, Elise i 1925 og Emma i 1927

Carl og Emmas børn i Amerika

Aksel

(29.5.1872– 2.9.1935 eller 34)

Udvandrede i 1893 med sin far. De boede sammen de første år. I år 1900 var han "Salesman-Grocery" i en dansk urtekræmmerforretning i Racine med samme adresse som Folkets Avis. Folketællingen afslører, at han giftede sig med en dansk kvinde Olga i 1896, og at de havde sønnen Harald på 3 år. Om Olga og Harald har jeg ikke tidligere hørt – de eksisterer ikke i den mundtlige historieoverlevering.

Alex, som han nu kaldte sig, dukker igen op i fortællingen 9. april 1904 i San Francisco, hvor han giftede sig med Alma Louise Danielson. De slog sig ned i San Francisco området, formentlig Oakland. Alma døde 37 år gammel af influenza og lungebetændelse i 1918. Den Spanske Syge. De fik børnene Rae Alice (1905-1973) og Ethel Jeanette (1909-?). Agnes Thorsted (død 1974) blev hans tredje hustru, som fødte Roy Alex (1921-1989).

Alex oplevede jordskælvet i San Francisco i 1906 fra første parket og skrev med Carls hjælp en øjenvidne beretning til Folkets Avis.

Alex slog sig igennem i Californien med forskellige jobs bl.a. ejendomshandler og forsikringsagent. Han blev senere politimand, Deputy Sherif.

Axel døde i 1934 i en togulykke. Datteren Ethel Jeanette Andelin, med hvem jeg har ført en 16 årig korrespondence (1980–96), skriver om sin far: "*—my dad Alex Frandsen was coming home from a hunting trip, and took a short nap downstairs at my Uncle O.K Frandsen´s (Olaf) place, and got up and started home as he thought his wife, my stepmother, Agnes, would be mad if he didn´t get home soon. His car was hit by the Southern Pacific train not far from here (Pinole, California), and dragged 75 feet. He died that night. He was buried at Chapel of the Chimes, Piedmont Ave. Oakland, Calif.*"

Ethel skiver, at hendes far aldrig fortalte, at han kom fra Danmark: "*In fact he used to tell me he was born in Wisconsin. That is where Grandpa was just before he came to California and died in 1919*". Uden tvivl løj Aksel om sin danske baggrund for at skjule sin fars kriminelle historie. En historie, som ikke skulle ødelægge familiens muligheder i det nye land.

*Axel var passioneret jæger.
Foto fra Valdemars familiealbum*

Åge Karl

(24.8.1876-15.1.1964)

mødte op i Chicago i 1894 sammen med lillebror Sigurd. 17 og 14 år gamle rejste de over Atlanten med damperen "Norge"..

I 1898 skrev Carl, at Åge bestyrede en manufakturhandel i Chicago og tjente gode penge. Carl beskriver ham som *"omtrent en skjønhed især nu, han har fået en lille mørk moustache"*. Både Åge og Alex beskrives som smukke, flotte med hvert et vindende væsen.

Jenny Larsen blev Åges hustru 12. juli 1901. De slog sig ned i Hastings i Michigan, hvor han etablerede en succesrig manufakturhandel. Det fortælleres, at han var en karismatisk, hjælpsom, og driftig person.

Åge døde 15. januar 1964. Han blev 88 år.

Familien fra Hastings ca. 1912. Jenny, Florence, Mildred, Ejnar og Åge

Sigurd Frank

(1.1.1880-1965)

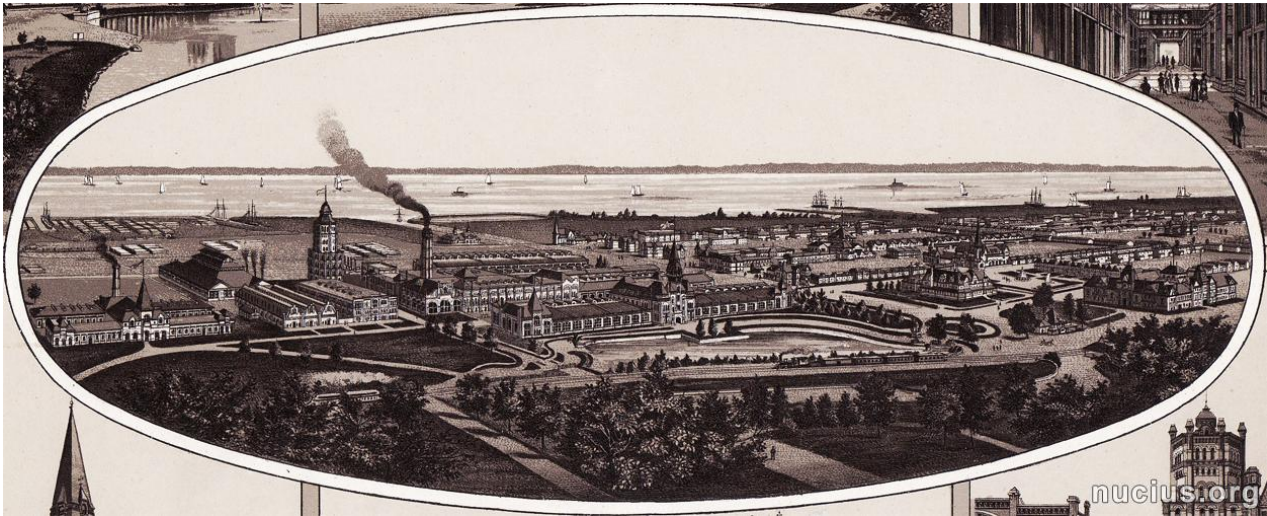
Sigurds barnebarn Karen McElliot skriver til mig (december 2013), at hun mener Åge og Sigurd ankom sammen d. 23. februar 1894 til New York med damperen Norge. *"Aage was 17 years 6 months and Sigurd was 14 years 10 months"*.

Carl skrev i 1898 til Charlotte, at Sigurd arbejdede på Pullmann fabrikkerne ved Chicago blandt 5-6000 arbejdere, at han tjente gode penge, og at han boede sammen med Åge.

Sigurd giftede sig 13. oktober 1902 med en hollandsk pige Rose Jennie Dyxtra (1885 - 1943). Deres børn hed Charlotte Rose kaldet Sherry (1903 - ?) og Franklin Richard (1908 -1971). Så vidt jeg ved, slog de sig ned i Illinois. Sigurd som manufakturhandler. Under depressionen flyttede de til Californien. Sigurd døde i Oakland 1960 (usikkert)

Sigurd og Jennie

Pullmanfabrikkerne, hvor Sigurd arbejdede, producerede togvogne. I 1894, dvs. få år før Sigurd ankom, strejkede 4000 arbejdere. Strejken bredte sig til 125.000 jernbanearbejdere og lammede togtrafikken i U.S.A. Poliiti og 12.000 soldater brød strejken; 13 dræbte og 57 sårede. Det lykkedes regering og militær at stække fagforeningernes magt og indflydelse. Det regnes for en vigtig begivenhed i USA's historie.

Olaf Knud

(26.1.1884 - 31.12.1955)

var vistnok familiens spradebasse. I 1901 skriver Carl til Charlotte om Olaf "at han er kommet sig svært, siden han kom herover --- men jeg har også kørt ham i stramme tøjler. Han har en talesyge og disputererlyst, som er næsten utålelig --- Oluf og jeg er nu lige store, og han er svært og kraftigt bygget, og det skal siges til hans ros, at han ikke er bange for at bestille noget"

I 1905 skriver Carl, at Olaf er helt flink, og han håber, at han har løbet hornene af sig og endelig vil slå sig til ro. Og i 1909 skriver han igen til Charlotte: "Naa, hvad siger du til, at den yngste Pøde, Olaf, nu er en gift Mand og har etableret sin egen Forretning".

Han var vist nok håndværker. Hans hustru hed Jennie (rigtige navn: Johanne Christine?). De fik ingen børn. Endte i Californien, som Aksel og Sigurd. Han døde 31. december 1955 i San Mateo.

Dagmar Marie Charlotte

(3.6.1874-1938)

kom til Amerika længe efter Carls død. Hun giftede sig den 4. maj 1894 i Randers med købmand Sophus Detlefsen. De fik 2 drenge Kay og Ernst og 3 piger Ellen, Gudrun og Gerda.

Sophus døde i 1911 af lungetuberkulose. Alene med 5 børn kæmpede hun en hård kamp for at overleve. I 1924 fik hun næringsbrev på høkernæring, men kort efter rejste hun over til brødrene i Californien sammen med sine 3 piger. I 1929 giftede hun sig i Nevada med Nils P. Petersen fra Berkeley. Nils døde i 1937 og Charlotte døde af cancer i 1938. Begge er begravet på Chapel of the Chimes, Piedmont Ave. Oakland, Californien. (15)

Carl og Emmas børn i Danmark

Johannes Viggo

(16.8.1881-21.4.1956)

Om Viggo kan fortælles, at han skabte sig en blomstrende købmands- og manufakturhandel i Hårlev på Sjælland. Han blev gift i Frederiksberg Kirke den 31 marts 1915 med Eva Svendsen f. Weien 1879-1920. De fik børnene Inger i 1916 og Jytte i 1919. Efter Evas død allerede i 1920 giftede han sig ikke igen.

Viggo var inkarneret rytter, og det fortælles, at han dagligt red tur i byen. Han var en kendt person i Hårlev og aktiv på mange fronter i byens liv. (16)

Viggo til hest i 1944

Otto Edvard Valdemar
(10.5.1878-4.12.1943)

Min farfar. Han blev kaldt Konrad. Ingen ved hvorfor.

Som stor dreng, måske allerede i 1889, flyttede han til Skibby på Sjælland til onkel Sophus Frandsen (Carls plejebør), som arbejdede på at få ham på Sorø Akademi. Det lykkedes. Han blev student i 1896 og juridisk kandidat 1902; siden overretssagfører i Odense med stor succes. Gift med Inez Elisabeth Winberg fra Skåne d. 25.5.1912. Børn: Lisa, Erik (min far), Niels, Gurli og Ulla.

Valdemar led af depressioner på sine ældre dage. Begik selvmord i 1943.

Jeg henviser til min fortælling om min farfar

Valdemar som stud.jur.

Thorvald Ejnar Harald
(19.2.1870-22.4.1938)

Var den ældste af børnene. Jeg ved ikke meget om ham. Jeg tror det var ham, som holdt sammen på familien i 1893, da Bjerregaard blev solgt på Tvangsauktion. Han boede dengang ved Randers og arbejdede ved jernbanen, og det var til Randers, at Emma og flere af de mindre børn flyttede. Han levede vist nok det meste af sit voksne liv som tolder i Karrebæksminde med sin hustru Anna Kirstine Larsen (1873-1941). De fik en dreng Harald født i Randers (1896-1946) og en pige Tonny Helvig født i Køge (1905-?).

Anna, Harald og Ejnar omkring år 1900

Efterskrift

Det spændende ved at dykke ned i mine aners historier er dels at finde ud af, hvorfra jeg selv kommer, men især at leve med i deres ofte kaotiske liv og skæbne; hvorfor de handlede, som de gjorde. Deres glæder og sorger; at lytte til deres fortællinger, og at sætte deres historie ind i den tids kulturelle og politiske virkelighed – at koble den lille historie sammen med den store.

Frandsen familien "koloniserer" USA. Kontakten til Danmark bevares - for en tid

Frandsen familierne voksede sig store og talrige og bredte sig med tiden over hele USA. Breve fra og til familien i Amerika krydsede Atlanten. Men af amerikabrødrene var det kun Åge, som med sin kone Jennie rejste hjem til Danmark på besøg.

Åge var 2 år ældre end min farfar, Valdemar. I hele deres opvækst var de nært knyttet til hinanden. Deres nære forhold viste sin styrke, da Åges med sin manufakturforretning i Hastings gik konkurs i kølvandet på Wall Street krakket - Sorte Torsdag - den 24. oktober 1929. Valdemar lånte da Åge et større pengebeløb. Derved lykkedes det Åge at bringe forretningen på fode. Aftalen om tilbagebetaling blev overholdt til punkt og prikke.

Foto: Brødrene Viggo fra Hårlev, Åge fra USA og Valdemar fra Odense i datidens moderne automobil på jagt efter deres rødder: Bjerregaard, hvor drengene voksede op. Det er Valdemar som kigger frem bag ryggen af Åge. Fra fotoalbummet kan jeg rimeligt nøjagtigt tidsfæste besøget til sommeren 1920.

Foto:

Valdemar og søn, Niels, går i land fra amerikabåden i 1939 (1938?)

Niels var på en sommer-student-udveksling. Valdemar havde planer om at besøge hele familien også familien i Californien, men helbredet rakte kun til et besøg hos Åge og Jennie i Hastings, Michigan.

I 1947/48 var min far, **Erik**, på studieophold i USA – Business Administration ved Wayne University i Detroit. Opholdet blev finansieret af løn for hans arbejde på "Detroit Edison Company" og et legat fra Danmark-Amerika fondet. Åges familie i Hastings 134 MI mod syd var et slags mentalt sikkerhedsnet for Erik, og da min mor og min lillesøster, Jytte og Liselotte, stødte til efter ½ år, boede de i Hastings. Erik, Jytte og Liselotte afsluttede deres USA ophold med en 2 måneders biltur rundt i landet og besøgte på vejen de amerikanske Frandsen-familier.

Åges barnebarn **Phillip** var lige efter World War 2 amerikansk GI stationeret i Tyskland. Han var dengang ofte et smut i Danmark for at besøge familien.

Sidst i 1950'erne var Phillip og hans far **Ejner** rundt i Danmark. Min far og jeg udfordrede dem i en landkamp USA mod Danmark i golf på Sct. Knuds Golfbane ved Nyborg. Jeg husker ikke hvem der vandt, men det var en minderig dag.

I 1968 emigrerede **Dorte og jeg** med vore dengang 2 børn, Ulrik og Camilla, til USA. Jeg "1. Year Resident in Anesthesiology" og Dorte "Inhalation Therapist" på Madison General Hospital, University of Wisconsin. Vi nød godt af Phillips og hustru Esters gæstfrihed i Hastings. Vi afbrød vore emigrationsplaner efter 1 år, da jeg blev indkaldt som læge-soldat til Krigen i Vietnam.

Sigurds barnebarn **Karen McElliot** (f. 1943) fra San Francisco området var i 2012 sammen med sin mand Bob på rejse i Skandinavien. Hun ville se sin farfars fødehjem, Bjerregaard, og jeg tog dem med på en minderejse til Vestjylland og til gården. Den der stod der endnu, ubeboet.

Foto: Stuehuset Bjerregaard år 2012- opført 1883 af Carl

2 af Carls oldebørn - Karen fra Amerika og jeg fra Danmark - mødtes i 2012 på Bjerregaard - inden den blev revet ned og forsvandt for evigt.

Resumé

Født udenfor ægteskab den 21. maj 1839 på Frederiks Hospital/Fødselsstiftelsen i København Plejesøn hos cand. theol. Hans Peter Frandsen og hustru Charlotte Gottholdine.

Præliminæreksamen 1854

Lærte landvæsen

Officersskolen 1861.

Sekondløjtnant 1862 ved 22 Regiment.

Deltog som løjtnant ved 22. regiment i krigen i 1864. Såret ved Dybbøl

Gift med Emma Ottilia Reimers 1867

Forpagter af Tæbring præstegård ca. 1867 - 1876

Bonde/landmand på Bjerregård v. Mårup ca. 1876 - 1893

Udnævnes til Kaptajn i Danske Hær i anledning af 25 året for stormen på Dybbøl

Arresteret 16. juni 1892, sigtet for uterlighed overfor småpiger. Dom 5. august 1892 udvandrer til USA, ankomst 11. april 1893

Chicago 1893 - 1897 Kul og brændehandler

Racine 1897 - 1919 Forsikringsmand, bladudgiver af Folkets Avis

Død 26. september 1919 under rejse i Californien

Kilder og noter

1) Rigsarkivet

2) Hvis forældrene forblev anonyme, hvordan kan vi så være sikre på, at de var Joseph Carls forældre. Det kan vi heller ikke, men det er meget sandsynligt fordi:

- Carl har selv fortalt om Menné og Jeanette Warming til min farfar, Valdemar, som har fortalt det til Erik, min far, som har fortalt det til mig. Det var ingen hemmelighed.
- Familierne har kendt hinanden. Jeanettes lillebror Joachim Ernst Warming arbejdede som bundtmagersvend hos Menné
- Barnet får faderens fornavn: Joseph.
- I et gammelt familiealbum findes portrætfotos med påskriften Menné og et foto med påskriften "Jeanette Warming C. Moder" samt en del fotos af Warming familien bl.a. af Jeanettes mange søstre med påskriften "tante" efterfulgt af navnet.
- Joseph Menne gifter sig med og Anna Maria Banche. De fik ingen børn. Anna Marie barnebarn, Emma, fra et tidligere forhold bliver gift med Carl. Det viser, at Carl nødvendigvis må have haft kontakt til Joseph Menné, ellers ville han jo aldrig have mødt Emma, som var fra Hamborg.

3) Om tidspunktet for Carls plejeanbringelse skiver min fætter Jan Wibrand i 2011: Carls koppevaccination er ved hans konfirmation (KB Tødsø 1845-67, opsl. 87) kun opgivet med dato (13. december 1842), men ikke med lægenavn, som ved alle andre konfirmander. Jans konklusion på dette er, at plejefaderen – imod sædvane – ikke har kendt lægens navn, hvilket fører til næste konklusion: Carl er kommet i pleje hos Frandsen efter vaccinationsdagen i 1842, men før folketællingen i 1845, hvor han indgår som plejebarn i familien i Smørum.

4) Om landsbylærernes vilkår se: Social Kritik nr. 124, december 2010 og pjecen "Til belysning af Landsbylærernes Vilkår" udgivet i 1870 af Danmarks Landsbylærerforening. Desuden Søren Mørch: Hørup Er Med, ISBN: 87-7731-186-8.

5) KB Tødsø 1845-67, opsl. 87

6) Salomons Almanak, fjerde årgang 1917 og Den Danske Pioneer oktober 1919

7) Teksterne om Dannevirke og Dybbøl er fra Tom Buk- Swientys bog: Slagte bæk Dybbøl, ISBN 978-87-02-07756-8.

8) Carls ansøgning om medalje. RA – Krigsministeriet, ansøgninger om erindringsmedalje. Se bilag.

9) Folkets Avis – festskrift i anledning af Carls 70 års fødselsdag.

10) Festskrift for Ringkøbing Amts Skytteforening i anledning af 75 års jubilæum.

11) Den historiske baggrund for Skyttebevægelsen: Ove Korsgårds bog "Kampen om Kroppen" ISBN 87-01-20222-7.

- 12) Om skyttebevægelsen i Ringkøbing Amt henvises til Ib Norbys bog: "De danske Skytteforeninger gennem 150 år" bind 1. side 160 – 165:
- 13) Brev fra Carl til sin søn Viggo dateret 27. juli 1914
- 14) Korrespondance mellem Ethel Andelin (Aksels datter) og mig (Nov.22,1982)
- 15) Uddrag af Slægtspapirer fra Hellen Waldstrøm, Thyregodsvej 76, 8230 Åbyhøj – Charlottes oldebarn
- 16) Kurt Roest: Fra Blome til Birgit og Margrethe. (Birgit Weien, Vibemosen 47, 2670 Greve).

Desuden informationer fra kirkebøger, folketællinger, udvandrerdatabasen og The Danish Immigrant Museums Family History and Genealogy Center, 2212 Washington Street Elk Horn, Iowa 51531-2116.

Fotografier fra Valdemars og Inez fotoalbums.

Samtaler med Karen McEligot – Sigurds barnebarn.

Billeder fra krigen 1864 er fra bogen "To hundrede Træsnit. Tegninger fra Krigen i Danmark 1864", Forlagsbureauet i København 1865. (Bogen har jeg fundet i en genbrugsbutik i Them v. Silkeborg).

Navnet Rubrecht staves både med p og b. I fødselsstiftelsens protokol staves det med b – det har jeg fastholdt.

17) **Slægten Warming:**

Som tidligere nævnt har jeg i perioden 1980 til 1996 korresponderet om løst og fast med Aksels datter **Ethel Jeanette Andelin** (f. 1909 -?) fra Oakland, Californien. Ethel blev i høj alder brændende interesseret i at kortlægge slægten. Med hjælp fra Family History Library i Salt Lake City har hun bl.a. ført Warming/Junghans familien tilbage til 1400 tallet. Det imponerede hende, at slægten omfatter den rige købmand fra Odense Oluf Bager (1521 – 1602). Danmarks måske rigeste mand på det tidspunkt. Under Den Nordiske Syvårskrig (1563 – 1570) var han leverandør til kong Fredrik d. II's hær. Kongen kom derved i stor gæld til Oluf. Oluf skænkede Odense flere pragtbygninger. Nogle står endnu.

Ved FT i 1840 finder vi enkefru Charlotte Warming f. Ernst (1787 – 1869) i Store Fiolstræde. Hun har 4 ugifte voksne døtre boende inklusiv 28 årige Jeanette Catherine Warming, som kort forinden havde født sin og Joseph Menne's søn, Joseph Carl. Vi ved intet om Jeanettes videre liv. Hun forblev sandsynligvis ugift.

18) **Menné** (1804 – 1877)

Joseph Menne' blev født august 1804, indvandret fra Graz i Steiermark, Østrig. Siden 1825 uafbrudt ophold i Danmark. Gift med Anna Maria Banche (Emmas mormor) fra Fåborg den 4. maj 1827 i Frederikskirken i København. Dansk indfødsret 7. april 1955. Død 9. maj 1877 i Hyskenstræde, kbh.

FT 1840 viser ham i København Østergade no. 27 1.sal, Husstanden omfatter Bundtmagermesteren Joseph Menne og hustru Anna Marie Menne født Banche 39 år. Desuden Ottilia Dorothea Cecilia på 17 år (Anna Marias datter med Otto von Blome) og bundtmagerlærling Joachim Ernst Warming, lillebror til Carls moder Jeanette Warming.

Familierne Menné og Warming har været bekendte. Ifølge familiefortællingen var Jeannette Warming i en periode ansat i huset hos Joseph Menné. Det forklarer måske den erotiske "alliance" mellem husherren og tjenerinden – resultat: Joseph Carl Rubrecht.

Hvem var han egentlig denne Bundtmagermester med det fransk klingende navn Menné? Hvor kom han fra? Hans aner?

I Bogen Europæiske Wappensammling findes dette billede af "Wappen des Geschlechts Menné aus Burgund."

Billedet nedenfor er et foto af en ca. 20x20 cm plade (ler), med et lignende våbenskjold brændt i emalje – eller er det porcelæn? med en tillempet kopi af billedet fra omtalte bog. På bagsiden står bogstaverne C og F slynget ind i hinanden og nederst med småt og blyant: Europäishe Wappensammlung 7 bog pg. 20. Altså en efterligning.

De 2 våbenskjolde kunne lede tanken hen på fransk afstamning – Burgund? En familie blandt tusinder andre på flugt til Østrig fra den Franske Revolution. For at få lidt klarhed over sagen spurgte jeg i 1999 Danmarks førende våbenskjoldspecialist, Rigsarkivets Nils Bartholdy, om råd. Han svarede kort og skarpt: Europäishe Wappensammlung er ikke noget trykt værk, men en fiktion, som tyske våbensvindlere henviser til. Som Jan Wibrand udtrykker det: en stor organiseret omgang svindel.

Min far forærede mig med stolthed sit eksemplar af pladen med våbenskjoldet (arvet efter hans far). Han sagde, den var lavet hos Kähler i Næstved, men vidste i øvrigt intet om dens historie. Jeg ved, at en af familierne i USA (Sigurds barnebarn?) har et eksemplar. Jeg tror Carl har fået lavet en serie våbenskjolde hos Kähler og foræret hvert af børnene et eksemplar i den tro, at en del af hans biologiske fars Menne´slægt har rødder i Østrig og Frankrig. Måske har han ret, men med våbenskjoldene er Carl blevet taget ved næsen – af genealogi svindlere. Europäishe Wappensammlung er ikke en rygende pistol – ikke et gyldigt dokument.

19) Familiehistorien fortæller at Ottilie Dorothea Caecilie Reimers døde som 29 årig. Men brevet fra datteren Emma til forældrene er dateret 14. juni 1856. Da var Ottilie 36 år. Hvornår hun døde, ved vi ikke.

Bilag

Carls ansøgning om erindringsmedalje. Ikke dateret, men skrevet umiddelbart før overtagelsen af Bjerregård dvs. 1875 eller 1876

(Fremskaffet af Jan Wibrand fra RA: krigsministeriet, Ansøgninger om erindringsmedaljer, selvbetjeningsmagasinet)

Beklager den dårlige billedkvalitet og læsekvalitet.

I ansøgningen står, at Carl gjorde tjeneste ved 22. regiment – 1 bataljon – 2. kompagni. At han havde rang af officier, og at han blev såret den 22. februar 1864 ved Nybbøl. At han lå på Lazaret på Als indtil 6 juli og derefter på Garnisonslazaret i København i 1 ¼ år. Hans stilling var forpagter i Tæbring på Mors, og at han vil overtage en landejendom i Maabjerg ved Holstebro den 1. april.

Spørgsmaal.	Svar.
Quod er Deres fulde Naam?	Joseph-Carl Niemann-Fransen.
Quilket Dag og hvilket Aar er De født?	21. Julij - 1839.
I hvilket Aar har De beklaget i Krigen?	1864.
Hed hvilken Hædeling (Institution) tjente De dengang?	22. Regiment - 1. Batalion.
Hed hvilket Compagni, Escadron eller Batteri fød De?	2. Compagni.
Quilket Naam havde De?	—
Hra og til hvilket Dag var De tjenestgjørende?	—
Tjente De som Menig eller som Befalingsmand?	Officiant.
Hed De soaret i Krigen? Naar?	Jarnt soaret 22. Februar 1864 ved Nybbøl.
Har de ligget paa Sygehus? Paa hvilket?	Lazaret paa Als indtil 6. Juli 1864. Derefter paa Garnisonslazaret i København.
Hed De fangen i Krigen? Naar og hvor?	Nej.
Har De Pension eller Invalidforsørgelse? Hvilket Naam har Deres Pensionbrev?	Forsørgelse paa 10 Rdl. 10 Sk.
Er De Medlem af „De danske Vaabenbrødes Selskab“? I hvilken af dets Afdelinger og i hvilket Naam staar De?	Nej.
Quilken er Deres nuværende Stilling?	Forpagter.
Quod har De nu Bopæl? (Ogis De ikke boer i en Kjøbstad, bedes Naam, Herred, Sogn og By angives).	Tæbring paa Mors. — Landejendom i Maabjerg ved Holstebro.
Quilken er Deres nuværende Adresse?	Tæbring paa Mors. — Landejendom i Maabjerg ved Holstebro.

Billedet
J.F. Frandsen

Katrinedal 17.2.2012 og 4.8.2021
Steen Frandsen